

Smrtonosno zagađenje vazduha iz termoelektrana na ugalj na Zapadnom Balkanu tokom 2022. godine povećalo se u odnosu na 2021. i to za sve tri regulisane zagađujuće materije - sumpor dioksid, PM čestice i azotne okside, pokazuje peto izdanje izveštaja “Uskladiti ili zatvoriti”, koji je danas objavila organizacija Bankwatch, uz podršku Regulatornog instituta za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI).

Pet godina od kako su 1. januara 2018. godine stupili na snagu novi zakonski standardi zagađenja vazduha na Zapadnom Balkanu u skladu sa Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice, emisije sumpor-dioksida iz termoelektrana koje su uključene u nacionalne planove za smanjenje emisija (NERP) Srbije, Bosne i Hercegovine, Severne Makedonije i Kosova*, i dalje su bile 5,6 puta više od dozvoljenih. Takođe, emisije PM čestica bile su 1,8 puta više od dozvoljenih, a po prvi put su premašene i dozvoljene emisije azotnih oksida.

U Srbiji su emisije sumpor-dioksida iz NERP postrojenja i dalje 4,8 puta veće od dozvoljenih. Termoelektrana Kostolac B nastavila je višestruko da prekoračuje ograničenja emisija sumpor-dioksida uprkos izgradnji postrojenja za odsumporavanje. **Termoelektrana je emitovala preko četiri i po puta više sumpor-dioksida od dozvoljenog.** Još uvek nije jasno da li je reč o tehničkim problemima ili se radi o pokušaju Elektroprivrede Srbije (EPS) da uštedi novac i poveća proizvodnju.

Uz kršenje Nacionalnih planova za smanjenje emisija Srbija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora ne poštuju ni obavezu ograničenog radnog vremena termoelektrana na ugalj. Crnogorska termoelektrana “Pljevlja” radi nezakonito od kraja 2020. godine, kada je premašila dozvoljenih 20.000 radnih sati. U 2022. pridružile su joj se termoelektrane Tuzla 4 i Kakanj 5 u Bosni i Hercegovini, kao i TE “Morava” u Srbiji, koje su takođe radile preko dozvoljenih 20.000 sati.

Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) i CEE Bankwatch uputili su Sekretarijatu Energetske zajednice žalbu jer se Srbija ne pridržava pravila o kontroli zagađenja i dozvoljava dalji nezakoniti rad termoelektrane “Morava”.

Sva postrojenja i dalje nastavljaju s radom, a iako je Sekretarijat Energetske zajednice pokrenuo brojne postupke protiv pomenutih zemalja, to nije bilo dovoljno da izazove njihovu reakciju.

Davor Pehchevski, voditelj kampanja protiv zagađenja, Bankwatchu - „Nivo zagađenja na Zapadnom Balkanu je potpuno neprihvatljiv. Vlade se moraju uhvatiti u koštac sa situacijom i ne smeju dozvoliti da energetska preduzeća donose svoja pravila. Potreba da se smanji zagađenje i povećaju energetska efikasnost i održivi oblici obnovljive energije, je

veća nego ikad. Zbog grubih omaški u ranijim godinama, sada sve treba uraditi dvostruko brže.“

Hristina Vojvodić, pravna savetnica, RERI - “Kontinuirano kršenje međunarodno prihvaćenih obaveza, čijom primenom bi dugoročno trebalo da se smanji [zagađenje vazduha](#) na Zapadnom Balkanu, govori o odnosu vlasti prema svojim građanima, njihovom zdravlju i životnoj sredini. Izveštaj pokazuje da prethodnih pet godina nema pomaka u smanjenju zagađenja.“

Izvor: RERI